

γεννήτρια ἡ, λόγ. σύνθ. *γεννήτρα* Δ.Σάρρ., Μετάφρ. Εὐριπ., Ἰππόλ., 559 — *Λεξ.* Πρω. Δημητρ. *γεννέτρα* Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) *γεννέτρα* Πόντ. (Τρίπ.)

Τὸ Ἑλληνιστ. *γεννήτρια*. Ἰδ. Φρόνιχ., Σοφιστ. Παρ. 62 Β «δικομήτρα, οἷον μήτηρ καὶ γεννήτρια δικῶν».

1) Ἡ γεννώσα, ἡ τίκτουσα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν στεῖραν γυναῖκα Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τρίπ.): Παροιμ. Ἡ *γεννέτρα* ἡ *μάννα* νικᾷ τὸν Χάρον (διότι τὰ θνήσκοντα τέκνα ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν γεννωμένων). Συνών. *Γεννίστρα*

β) Ἡ μήτηρ Δ.Σάρρ., ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Τοῦ διογέννητου Βάκχου τὴ *γεννήτρα*.

2) Μηχανὴ μετατρέπουσα μηχανικὴν ἐνέργειαν εἰς ἡλεκτρικὴν λόγ. σύνθ.: Ἐπὶ μίᾳ *γεννήτρια* καὶ ἔχω φῶς.

γεννιά ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) *γεννέ* Δ.Κρήτ. *γεν-νία* Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γέννα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *γεννεά* καὶ παρὰ Βλάχω (*γενεά*).

Γέννα 1, δ ἰδ. Δ.Κρήτ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἡ *γίδα* μας ἔκαμε μίᾳ *γεννιά* δύο κατσίκια Κίτ. Μάν. Ἐναι καλὴ προβάτα, κάνει δύο τὴ *γεννιά* αὐτόθ. Ἐκαμε ἡ *γουρούνα* σὲ μίᾳ *γεννέ* δώδεκα *γουρουνάκια* Δ.Κρήτ. Τὸ *ρίφι* ἐπέθανε ἔς τὴν *γεν-νία* (κατὰ τὸν τοκετὸν) Μπόβ.

γεννικό τό, Μῆλ. Μύκ. *γιῦν'κό* Τῆν. (Τριαντ.) ἔν-νικό Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γέννα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικό, δι' δ ἰδ. -ικό.

1) *Γέννηση* 1, δ ἰδ. Μῆλ. Μύκ. Τῆν. (Τριαντ.) ὑπὸ τὴν φρ. ἀπὸ *γεννικοῦ* (ἐκ *γεννήσεως*): Ὁ Στράτης εἶναι στραβός - μουγὸς ἀπὸ *γεννικοῦ* δου Μῆλ. Ἀπ' οὐλα *τῆ* τὰ φερσίματα φανερώνει πὼς εἶν' ἀρχόδισσα ἀπὸ *γεννικοῦ* *τῆ* αὐτόθ. || Φρ. Ἀπὸ *γιῦν'κού* του Τριαντ. 2) Τὸ ἐκ *γεννήσεως* ὑπάρχον καλὸν ἢ κακὸν Κάρπ.: Γνωμ. Τὸ ἔν-νικό ἔχ χάνεται, μ-μ' ἀλήθεια τσαὶ πληθαίνει (μ-μ' = ἀμ-μή = ἀλλά). Συνών. γνωμ. Τὸ φυσικό δὲ χάνεται, μάλιστα καὶ πληθαίνει.

γεννίστρα ἡ, Ἰκαρ. Πελοπν. (Μεσσ.) ἔννίστρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γεννῶ* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίστρα.

1) Ἡ *γεννήσασα* μήτηρ Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἀσμ.

Μὰ ποῖά εἶναι ἡ ἔννίστρα | τοῦ παιδιοῦ ἡ *καματίστρα* (*καματίστρα* = ἡ τροφός, ἡ κοπιῶσα διὰ τὴν ἀνατροφὴν του, ἡ μήτηρ). 2) Τὸ μέρος ὅπου *γεννοῦν* τὰ ζῶα Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ὅτι ἔννίστρες τῷ ζῷ ἔννοβόλιαζαν οἱ *μαδάκοι* (*μαδάκοι* = κρότῳνες, τσιμπούρια). Συνών. *γεννήτρα*. 3) Ἡ οἰκία, τὸ δωμάτιον ὅπου τις ἐγεννήθη Ἰκαρ. 4) Ἡ γενέτειρα, ἡ πατρίς Ἰκαρ. Πελοπν. (Μεσσ.)

γεννοαναθρεμμένος ἐπίθ. Κεφαλλ.

Ἐκ συμφυρμού τῶν μετοχ. *γεννημένος* καὶ *αναθρεμμένος*.

Ὁ *γεννηθεὶς* καὶ *ἀνατραφεὶς*. Συνών. *γεννόθρεμμα*.

γεννοβόλημα τό, Κρήτ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) — Κ. Μπαστ., Ἀλιευτ., 74 — *Λεξ.* Περίδ. Αἰν. Βλαστ. 392 *γιννοβόλ'μα* Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρνάν.) ἔννοβόλιμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γεννοβολῶ*.

Τὸ συχνάκις τίκτειν, τὸ πλῆθος τῶν *γεννήσεων* ἐνθ' ἄν.:

Ἄμα θ' ἀρχίσῃ τὸ *γεννοβόλημα* ἡ *κουνέλα*, θὰ *γιομίσωμε* *κουνέλια* Κίτ. *Γεννοβολήματα* ἔχομε σήμερο Κρήτ. *Εἶδα* ἔννοβόλισμά 'τον εὐτό; Δυὸ *τρία* πρέπει πὼς *κάνου* δὸ *χρόνο* Ἀπύρανθ. *Χιλιάδω* *χρονῶ* *γεννοβολήματα* *φτειά-* *ξανε* τοῦτα τὰ *νησιὰ* ποὺ ἡ *ρίζα* τους *βρίσκεται* ἔς *τίς* *σα-* *ράντα* καὶ ἔς *τίς* *πενήντα* *ὀργυιές* Κ.Μπαστ., ἐνθ' ἄν. Τὸ *γεννοβόλημα* τῆς *γουρούνας* - τῆς *σκύλλας* - τῆς *γάττας* *Λεξ.* Δημητρ. Ἡ *γειτόνισσα* δὲ *σταματᾷ* τὸ *γεννοβόλημα* αὐτόθ. Συνών. *γεννοβολημός*, *γεννοβολιά*, *γεννο-* *βολιό*, *γεννολόγημα* 1.

γεννοβολημός ὁ, ἀμάρτ. ἔννοβολισμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γεννοβολῶ*.

Γεννοβόλημα δ ἰδ.: *Εἶδα* ἔννοβολισμός εἶν' εὐτό; *μνιά* *σκουληκιά* *παιδιά!* Πὼς θὰ τ' ἀνεθρέφουνε;

γεννοβολιά ἡ, *Λεξ.* Βλαστ. 392 Δημητρ. ἔννοβολιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γεννοβόλι*, δι' δ ἰδ. *γεννοβολιό*, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά.

1) *Γέννηση*, δ ἰδ., *Λεξ.* Βλαστ., ἐνθ' ἄν. Δημητρ.: Σὲ μίᾳ *γεννοβολιά* ἡ *κουνέλα* ἔβγαλε *πέντε* *Λεξ.* Δημητρ. 2) Ὁ πολὺς *τόκος*, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) — *Λεξ.* Δημητρ.: Ἡ *λαλιά* μου 'τον *ἀπὸν* τὴν ἔννοβολιά τῶν *Χάρκηδων*. Ἐφτὰ *ἀδερφοὶ* ἦτονε καὶ μίᾳ *θνατέρα* Ἀπύρανθ. || Γνωμ. *Γεννοβολιές* τῶν *κοπαδιῶν*, *χαρὲς* *κρυφές* τοῦ *λύκου* (ἐπὶ ἄρπαγος ἐποφθαλμιούντος τὰ ἀφθονοῦντα ἀλλότρια) *Λεξ.* Δημητρ. Συνών. ἐν λ. *γεννοβόλημα*.

γεννοβολιάζω ἀμάρτ. ἔννοβολιάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γεννοβολῶ* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω.

Ἐννῶ κατὰ συχνὰ *χροινικά* *διαστήματα*: Ἦσωσε *g'* ἐπιάσαν οἱ *κακορρίζικοι* *ψεῖρα*, κ' ἡ *ψεῖρα* ἔννοβολιάζει καὶ θὰ τσι *φᾶνε*.

γεννοβολιό τό, Πελοπν. (Τριφυλ.) *γιννοβουλιό* Θεσσ. (Μελιβ. Μεταξοχώρ.) Μακεδ. *γεννοβόλι* Κέρκ. — Κ.Παλαμ., *Δειλοὶ καὶ σκληροὶ* στίχ.², 63 Κ.Θεοτόκ., Γεωργ. Βιργιλ., 5, 43, 44 — *Λεξ.* Βλαστ. 392 Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *γεννῶ* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -βολιό, δι' ἣν ἰδ. -βόλι. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Γ.Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 242 κέξ.

1) *Γεννητούργια*, δ ἰδ., Θεσσ. (Μελιβ. Μεταξοχώρ.): Ἐχομε *γιννοβουλιό* Μελιβ. 2) *Γεννοβόλημα* δ ἰδ., Κέρκ. Μακεδ. Πελοπν. (Τριφυλ.) — Κ.Παλαμ., ἐνθ' ἄν. — *Λεξ.* Βλαστ., ἐνθ' ἄν. Δημητρ.: Ἀρχισε τὸ *γεννοβόλι* ἡ *γυναῖκα* του, *ποῖός* *ξέρει* πόσα θ' ἀραδιάσῃ Κέρκ. *Γιννοβουλιό* ἰδῶ *μπόλ'κον* Μακεδ. || Ποιήμ.

Πρῶτος ἐσὺ *παράδωκες* τὰ *ζὰ* τῆς Ἀφροδίτης

κι ἀπὸ τὸ *γεννοβόλι* τους *ξανάνιωνε* τὸ *σοί*

Κ.Θεοτόκ., ἐνθ' ἄν., 44.

Ὅτι τὰ *νόχια* σου εἶναι ὁ *νοῦς*, *καρδιά* σου τὸ *λιοπύρι*

γεννοβόλι, *φαγὶ* καὶ ὦ *χάϊδεμα*, ὦ *ραχάτι!*

Κ.Παλαμ., ἐνθ' ἄν. 2) Τὸ τέκνον Κ.Θεοτόκ., ἐνθ' ἄν., 43 — *Λεξ.* Πρω. Δημητρ.: *Βγῆκε* ἔς τὸ *σεριάνι* μ' ὅλο τὸ *γεννοβόλι* τῆς *Λεξ.* Δημητρ. *Νὰ πάρῃ* ὁ *διάολος* *σένα* *κι* ὅλο τὸ *γεννοβόλι* σου αὐτόθ. Ἐχτρωμα εἶναι τὸ *γεννοβόλι* τῆς αὐτοῦ αὐτόθ. || Παροιμ. Τὸ *ἀφύλαγο* *γεννοβόλι* τῆς *κουνέλας* ὡς *κι* ὁ *κούνελος* τὸ *πνίγει* (ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, τῶν ὑποκειμένων πάντοτε εἰς ἀδικίαν ἢ ὀλεθρον καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων

